

Redovisning Projektbidrag teater

Erik Holmström, Malmö Dockteater

KN 2014/6790

- **hur och när har du arbetat med projektet**

Jag fick projektbidrag 2015 för att starta Malmö Dockteater och jag arbetade med projektet från våren 15 genom att skapa föreställningen **Funktionell Dumhet**. Arbetet med Funktionell Dumhet är fortfarande inte avslutat men det är nu läge att göra en redovisning för den första etappen.

Att jobba med dockor så genomgående var något nytt. Jag hade bristfällig kunskap och väldigt få förutfattade meningar om vad det innebar. Även om jag hade många idéer om projektet så var det delvis som att börja om som scenkonstnär. En stor del av arbetet handlade om att bygga föreställningen, bokstavligt. Jag anställde en medhjälpare, Emelia Karlsson, för scenografin. Jag bestämde att vi skulle jobba med well-papp som grundmaterial och att allt skulle vara målat i gråskala. Och föreställningen skulle utspela sig på arbetsförmedlingen. Utifrån det ville jag arbeta i process, dvs bejaka impulser och nya idéer. Verkstaden som vi hyrde in oss på byggde vi långsamt om till en teaterlåda där det gick att skjuta in och placera kulisser. Vi projicerade upp miljöbilder från arbetsförmedlingen och kalkerade dom direkt på stora pappark (5 x 2 meter), målade i perspektiv och tillverkade även tredimensionella föremål i kartong. Dockorna tillverkade jag också av kartong, med inbyggd mekanik för ögon och munnar. Allt fick växa fram. Rum för rum. Ju mer vi byggde desto större blev hela projektet och vi började söka efter ideell hjälp. Det slutade med att en grupp på drygt tio personer kontinuerligt kom på sin fritid och hjälpte till att måla, skära ut och bygga. Efter att ett rum blev färdigt bestämde vi vad nästa rum skulle föreställa, alltid med en verklig förlaga.

Som förlaga för hela uppsättningen hade jag Roland Paulsens bok "Vi bara lyder" som handlar om arbetsförmedlingen. Mot slutet av byggprocessen började jag ta ut texter från Paulsens intervjumaterial med handläggare och ett intervjumanus började ta form.

Ett starkt syfte till att jag ville starta Malmö Dockteater var att jag ville hitta ett forum att arbeta processinriktat i motsats till hur teatermaskineriet ser ut nästan överallt. I arbetet med scenografin och dockorna kunde vi ändra oss dag för dag och låta varje steg i arbetet få konsekvenser för nästa steg. Jag lät även manuset påverkas av vilka rum som växte fram. Verkstaden eller teatern hade fått karaktären av en stor målarateljé och jag uppfattade mig mer som en bildkonstnär än en teaterregissör. När första delen var färdig - bygget och målandet - såg jag det som att regiarbetet bestod i att gå in och göra de olika stora scenbilderna till rörliga tavlor.

Repetitionsperioden med skådespelarna var av ekonomiska skäl väldigt kort. Det blev ett mer stressigt arbete. Först hade jag tänkt mig att dockspelet skulle vara ganska slarvigt och statiskt, men när vi började repetera upptäckte vi gemensamt att vi ville arbeta mer noggrant. Metoden vi jobbade med byggde på att en skådespelare läste en dockas text från manus i en mikrofon med röstförvrängning, medan en annan animerade själva dockan. Det var ett

krävande och svårt arbete när vi ville synkronisera röst och rörelse, men metoden tillförde också viktiga dimensioner till verket. Att vi hade så kort tid samtidigt som vi ville jobba noggrant gjorde att vi fortsatte att ändra och jobba vidare under vår första spelperiod.

Två saker hände som gjorde att arbetet fortsatte längre än beräknat. Dels kom det förfrågningar om att vi skulle gästspela, vilket gjorde att jag byggde om delar av scenografin. Jag utvecklade scenografin och dockorna och vi jobbade vidare och la om en del scener och ändrade i texten. Det kändes skönt eftersom en del hade arbetats fram under stress. Den andra saken var att vi påbörjade ett projekt med att göra en filmversion av föreställningen. I samarbete med FASAD produktion arbetar vi sedan i slutet av våren 15 på detta. Det innebär en helt ny manusversion som jag skrivit på under hösten. Och tillverkning av mer än dubbelt så mycket scenografi. Man kan säga att vi har fortsatt att arbeta i process. Manusarbete och scenografitillverkning går hand i hand.

- **vad och hur blev resultatet**

Resultatet blev en dokumentär dockteaterföreställning i en mycket genomförd och konsekvent estetik. Det blev en mer helgjuten dockteaterföreställning än vad jag hade trott innan. Dockteaterformen fascinerade oss alla som var inblandade och i slutändan så var dockorna 100% i fokus; skådespelarna var fullt synliga på scenen men helt underställda dockorna. Att allt var uppbyggt av papp i skala 1:2 skapade en märkligt bräcklig känsla med dockspelare som klampade omkring, dubbelt så stora och gav liv åt dockorna. På många sätt blev det som de rörliga tavlor jag hade tänkt mig. Det måleriska och artificiella i rösterna förstärktes i röstförvrängare och att mycket av ljudet var pålagt i högtalare krockade fint med det dokumentära materialet. Trots den dokumentära texten kunde man helt släppa anspråken på autenticitet - här var allt artificiellt, en egen dockskåpsvärld, där även den dokumentära texten på något sätt kändes konstruerad, precis som det system som temat behandlade. Jag är mycket stolt över att ha gjort en så konsekvent föreställning. Jag upplevde att hela föreställningen hade stort självförtroende. För mig var och är detta ett mycket betydelsefullt projekt för mitt fortsatta arbete med teater. Jag kommer fortsätta utveckla Malmö Dockteater för att vara ett forum för processinriktat arbete i en blandning mellan bildkonst och teater.

- **vilka erfarenheter har du gjort**

Jag har utvecklat en metod att bygga dockor. Jag har även skapat ett förhållningssätt till dockteater och objektteater.

Jag har insett hur mycket mer jag vill lära mig om material, dockspel och mekanik.

Jag har dragit erfarenheter av att jobba med dockor och text. Och med dockor i en realistisk konvention.

Jag har startat upp en egen konstnärlig verksamhet.

Jag har gjort den mest genomgående, konsekventa föreställningen hittills i mitt yrkesliv, vilket gav mig väldigt mycket.

Jag har tillsammans med de andra i projektet utarbetat en ganska avancerad metod och estetik där man separerar språk, rörelse och form och sätter ihop dem i en syntetisk version som kräver noggrant samspel mellan flera personer - en läser texten, en eller flera skapar dockans rörelser en annan lägger på atmosfärljud och ljudeffekter.

- **har projektet fått ekonomiskt stöd från annat håll (till exempel statlig, regional eller kommunal institution, annan organisation eller företag)**

Kulturrådet och ABF

- **hur har det framgått att projektet stötts av Konstnärsnämnden.**

På programblad och hemsida

<http://www.malmodockteater.com/#!funktionell-dumhet/czd0>

Foton: Marcus och Mattias Thernström Florin

